

MEMÒRIA DE L'EXILI DEL CIUTADELLENC ANTONI BOSCH

per Laura Bañon Mercadal

L'entrevista va ser realitzada per Beatriz Ara, Maria Coll, David Coll, Tòfol Marquès (Fotografics), Nel Martí i Josep Piris. La redacció pertany a Laura Bañon.

El nazisme no és només cosa de les pel·lícules o dels llibres d'història, o un fenòmen aliè a nosaltres. El que molta gent no sap és que el nazisme va perseguir gent de ca nostra. I és que hi ha aspectes del nostre passat recent que semblen haver estat engolits per l'absurd i el no-res. Aquest és el cas dels menorquins antifeixistes que patiren la deportació als camps nazis. En Toni Bosch és un d'ells. Un home que va lluitar per trobar el punt just entre l'esperança i l'escepticisme del derrotat. Ell va aconseguir sobreviure a l'extermini, però altres menorquins van deixar la seva vida als camps de Gussen i Mauthausen.

I el que compta és això: que el seu record ens serveixi a nosaltres, en la lluita particular i col·lectiva, en els nostres desigs per fer possible un món que ells somiaren que seria real a la nostra època.

Davant la barbàrie nazi, organitzada per degradar la condició humana, la lluita dels deportats per resistir i mantenir-se fidels als seus ideals, hauria de ser per a nosaltres, extraordinàriament fecunda i esperançadora.

El passat d'en Toni és com el de milers d'espanyols que van lluitar per la República i que a la postguerra van patir l'exili, l'empresonament i l'horror dels camps de concentració. No obstant, és una de les poques persones a Menorca que ens la pot contar.

N'Antoni va néixer el 20 de novembre de 1919 a Ciutadella. La seva infantesa, fins els 9 anys, va transcórrer al lloc de Santa Anna, on els seus pares hi feien de pagesos. Després van tornar a Ciutadella i en Toni va poder estudiar un any al col·legi salesià.

De molt jove ja va començar a fer feina i va anar treballant a diferents tallers com a sabater. Fins que, fent feina a ca'n Climent Casanovas, es va poder independitzar. Allà va conèixer en Fonso Sastre, qui va iniciar en Toni i alguns amics seus a la ideologia d'esquerres. Rebien revistes com "Estudios" i en Toni les repartia per Ciutadella. Però la formació la va rebre anant els vespres a l'escola del Born amb el mestre D. Antonio Muerza. Aquesta fou l'època en què esclatà la guerra. El nostre protagonista tenia setze anys i estava afiliat a la UGT de Ciutadella i a